

Notitie XBRL – Nederlandse taxonomie

Bureau Forum Standaardisatie

XBRL en de Nederlandse taxonomie

De Nederlandse taxonomie is gebaseerd op de internationale standaard van XBRL International versie 2.1.

XBRL is een op XML gebaseerde open standaard voor het samenstellen en elektronisch uitwisselen van business rapportages (zoals jaarverslagen) en gegevens via het internet. Rapportages kunnen variëren van puur intern tot wereldwijd gebruik. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen is XBRL opgebouwd uit een aantal lagen. Hiertoe is binnen XBRL, naast toepassing van XML als data uitwisselingformaat, het begrip taxonomie geïntroduceerd. Een taxonomie is een beschrijving- en classificatiesysteem om de inhoud van (in dit geval) financiële en overige bedrijfsrapportages te definiëren. XML is een techniek om informatie te markeren. Met deze taal kan structuur en betekenis van informatie in diverse samenstellingen worden vastgelegd. Bijvoorbeeld als uitwisselingstaal tussen organisaties (en/of systemen) in bijvoorbeeld een bedrijfskolom (branche).

De Nederlandse taxonomie die door NTP is ontwikkeld heeft in eerste instantie betrekking op drie domeinen:

- Jaarrekening.
- Belastingaangiften: inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting en loonbelasting.
- Economische statistieken.

De Nederlandse taxonomie is modulair van opzet en bestaat uit de volgende vijf lagen:

1. Basistaxonomieën

De eerste laag vormt het fundament van de taxonomie. Deze laag bevat internationale en gemeenschappelijke elementen. Dit zijn de basistaxonomieën met daarin de IFRS-laag met de International Financial Reporting Standards (IFRS-GP-TAXONOMIE). Het NTP zoekt aansluiting met internationaal geldende standaarden, te weten System of National Accounts (SNA), European system of national and regional accounts (ESR) en Small and Medium-sized Entities (SME)-standard. Deze laatste wordt afgeleid van IFRS door International Accounting Standards Board (IASB).

2. Gemeenschappelijke elementen

Daarboven zit de laag met gemeenschappelijke elementen (Generieke Elementen Nederland, GENBASE TAXONOMIE). Deze laag bevat nationale en gemeenschappelijke elementen. Hier gaat het om elementen die door meer dan een van de uitvragende organisaties worden gebruikt, bijvoorbeeld door zowel Belastingdienst als de Kamer van Koophandel.

3. Domeinspecifieke elementen

Boven de brede gemeenschappelijke laag bevinden zich de domeinspecifieke lagen met daarin alleen elementen die door één van de uitvragende organisaties wordt gebruikt,

bijvoorbeeld alleen CBS of alleen Belastingdienst. Deze laag bevat nationale en unieke elementen.

De twee bovenste lagen vormen samen de gebruikersinterface: de toegang voor de gebruikers tot de taxonomie.

4. Form Sets

De vierde laag is die van de form sets (Form set taxonomieën): hierin zitten delen van formulieren en rapporten die uiteindelijk naar CBS, Kamer van Koophandel en Belastingdienst gaan.

5. Rapportagelaag

De bovenste laag is de rapportagelaag (Report taxonomieën). De gebruiker kan kiezen uit verschillende soorten rapportages die hij wil samenstellen, zoals een jaarrekening.

De componenten zijn min of meer zelfstandige componenten die met elkaar verbonden zijn. De relatie tussen de taxonomie onderdelen wordt met XLink gerealiseerd. Xlink is een taal die gebruik maakt van de XML syntaxis waarin relaties tussen gegevens worden uitgedrukt.

Het huidige NTP is een innovatief project met vernieuwingen op het gebied van de (technische) inrichting van de uitvraagprocessen, opstellen en beheren van een gezamenlijke taxonomie en het inregelen van een gemeenschappelijke beheerorganisatie. Daarbij komt dat de XBRL standaard zelf ook nog in ontwikkeling is alsmede de bijbehorende tools. Deze grootschalige operatie is momenteel uniek in de wereld.

De huidige versie 1.0 d2005 van de Nederlandse taxonomie is nog niet bruikbaar voor aangiften aan de Belastingdienst. Momenteel wordt gewerkt aan een versie 1.0 d2006 die staat gepland voor oktober 2006.

Relatie met het erkenningenproces

In feite is in met betrekking tot XBRL sprake van een gelaagdheid in standaarden: XBRL als internationale standaard, de Nederlandse taxonomie als specifieke invulling daarvan en de specifieke uitgevraagde berichten/rapportages door de verschillende uitvragende partijen (Belastingdienst, Kamer van Koophandel, CBS). In juni 2006 is door een de ministers van Justitie, Financiën en Bestuurlijke vernieuwing en de staatssecretaris van Economische Zaken een convenant getekend met betrekking tot het gebruik van beheer van de Nederlandse taxonomie. Dit samen met vertegenwoordigers uit de overheid en het bedrijfsleven.

De waarde van een aanvullende erkenning van de taxonomie door het College Standaardisatie is nog een bespreekpunt. Enerzijds geeft het convenant het belang van de Nederlandse taxonomie aan, anderzijds kan de erkenning een formele bekrachtiging betekenen.

De taxonomie op zichzelf zal periodiek wijzigen. Zoals hierboven geschetst zal sprake zijn van beheerst releasemanagement. In dat geval lijkt meer sprake te zijn van "vaststelling" van nieuwe versies dan van "erkenning".

Binnen NTP is een projectgroep architectuur actief met de opdracht om de Architectuur van de taxonomie samen te stellen. Het project architectuur neemt voor de realisatie van

de architectuur en de taxonomieën die binnen het XBRL Consortium geldende standaards en richtlijnen als uitgangspunt. Wellicht is op termijn te overwegen een onafhankelijke toets op de taxonomie te laten uitvoeren zoals bijvoorbeeld geformuleerd in het XBRL Taxonomy Approval Process van XBRL International. Daarbij wordt beoordeeld of de taxonomie voldoet aan de XBRL specificatie en de XBRL richtlijnen.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de ontwikkeling en opzet van de taxonomie sluiten aan bij de toetsingscriteria van het Bureau Forum Standaardisatie.

Duidelijkheid: de taxonomie zelf mag dan complex zijn door het grote aantal gegevenselementen, het gebruik moet zo eenvoudig mogelijk zijn.

Hergebruik: Bij het bouwen van de structuur voor de taxonomie heeft NTP voor alle benodigde onderdelen gekeken wat er nationaal en internationaal al beschikbaar was aan standaarden. Bij de ontwikkeling van nieuwe onderdelen is speciaal gelet op de herbruikbaarheid.

Modulariteit: De taxonomie moet flexibel zijn, zodat veranderingen (bijvoorbeeld vanwege nieuwe regelgevingen) eenvoudig aangepast kunnen worden. Ook moet de taxonomie uitbreidbaar zijn, zodat hij in de toekomst ook bruikbaar is voor andere soorten rapportages.

Beheer: Wijzigingen in de taxonomie kunnen veroorzaakt worden door nieuwe regelgeving of verbeteringen in de structuur. Het streven is om alleen degenen te informeren voor wie deze informatie relevant is.

Het beheer van de Nederlandse taxonomie wordt momenteel ingericht. De verwachting is dat de organisatie vanaf 2007 operationeel zal zijn. Beoordeling op de praktijk kan pas plaatsvinden na 2006.

De taxonomie voldoet gedeeltelijk aan de 4 criteria van de openheidsdefinitie:

1. **Inspraak**: Het NTP heeft voornemen om een proces in te richten waarbij inspraak is geregeld, maar op dit moment is er geen open inspraakprocedure.
2. **De taxonomie is gratis en voldoet aan criteria vrijelijk beschikbaarheid.**
3. **Het intellectueel eigendom is (nog) niet vrijgegeven.**
4. **Er zijn geen beperkingen aan hergebruik van de taxonomie gesteld.**

Gerelateerde communities

De ontwikkeling en het gebruik van de Nederlandse taxonomie raakt aan andere reeds bestaande of nieuwe standaardisatieactiviteiten binnen en buiten Nederland. Hieronder worden belangrijke relaties kort gedomd.

Het XML platform

Het XML platform is een initiatief van SRA (Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-administratieconsulenten) met als andere kerndeelnemers de Belastingdienst en ABZ branche initiatieven. Andere deelnemers zijn onder meer accountant- en administratiekantoren, softwareleveranciers, het CBS, UWV, CWI, en arbodiensten.

Het platform bouwt voort op de Auditfile die eind vorige eeuw door de Belastingdienst met softwareleveranciers is ontwikkeld en inmiddels is gebaseerd op de open XML

standaard. De Auditfile in zijn oorspronkelijk vorm is bedoeld voor de geautomatiseerde ondersteuning van de fiscale controle van bedrijven. Hiertoe kunnen boekhoudpakketten transactieoverzichten (auditfiles) genereren en ter beschikking stellen aan de Belastingdienst. De auditfiles bieden hiermee een generiek uitwisselingsformaat voor rekeningschema's en transactiegegevens. Inmiddels beschikt zo'n 95% van de boekhoudpakketten van deze in/exportmogelijkheid, die daarmee een de facto standaard is. Zo gebruiken accountants de auditfiles voor de uitwisseling van gegevens met hun klanten.

Op dit uitwisselingsformaat is vanuit het XML platform doorgebouwd. Naast de Auditfile Financieel is ook een Auditfile Salaris beschikbaar en is met de Uitzendbranche Auditfile ontwikkeld voor ziektemeldingen. Aan uitbreiding naar ander domeinen (kassasystemen, voorraad, Douane) wordt gewerkt.

De ontwikkelingen rond de Auditfile Financieel en de XBRL Nederlandse taxonomie lijken eerder aanvullend dan concurrerend ten opzichte van elkaar. De auditfiles hebben in eerste instantie betrekking op het beschikbaar krijgen van financiële basisgegevens uit de boekhouding (transacties). XBRL is als rapportage taal veelmeer gericht op het presenteren van geaggregeerde financiële informatie. Integratie met de XBRL taxonomie is nadrukkelijk een onderwerp binnen het XML platform. Zo zou bijvoorbeeld een accountant op basis van een door een klant verzonden Auditfile een jaarrekening in XBRL formaat kunnen opstellen. Dit is mogelijk omdat met behulp van *lead codes* vanuit de Auditfile (XML) een verwijzing kan worden gelegd naar de XBRL taxonomie.

Een ontwikkeling die op de wat langere termijn gaat spelen is de introductie van XBRL-GL (General Ledger) die zich ook meer op de vastlegging en rapportage van boekhoudgegevens toelegt. Die ontwikkeling is voorzichtig in gang gezet maar heeft, zeker gelet op de de facto standaardisatie rond de auditfile, voor de korte en middellange termijn naar verwachting nog geen grote impact.

XBRL Nederland en XBRL International

Stichting XBRL Nederland is een platform voor de uitwisseling van informatie over de toepassingsmogelijkheden van XBRL en onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring. XBRL Nederland is een initiatief dat financieel en inhoudelijk gedragen wordt door de deelnemende organisaties (zo'n 50 uit bedrijfsleven, overheid, intermediaire organisaties, onderzoek- en onderwijswereld). ECP.NL, het platform voor eNederland, ondersteunt de organisatie en activiteiten van XBRL Nederland.

XBRL Nederland is als een van de leden van het ketenpartnerberaad betrokken bij de totstandkoming en implementatie van de Nederlandse taxonomie en organiseert in samenwerking met NTP ondermeer trainingen voor software leveranciers. XBRL Nederland participeert tevens in de internationale activiteiten van XBRL Int. Inc. (<http://www.xbrl.org/>) en heeft zitting in de International Steering Committee van dit orgaan.

Ook vanuit het NTP zijn contacten met XBRL International waar het gaat om de prioritering en (door)ontwikkeling van functionaliteiten binnen de XBRL standaard. Momenteel is nog in discussie op welke wijze NTP om wil/zal gaan met het certificeringsproces van XBRL International voor de Nederlandse taxonomie.

SuwiML

Het SUWI Gegevensregister (SGR) is de standaard die binnen het Suwi-domein wordt gehanteerd voor het uitwisselen van gegevens tussen de Suwi-partners. Het Suwi-domein wordt gevormd door de activiteiten van CWI, UWV en GSD's.

De doelstelling van het SGR staat in Artikel 6.2 van de Regeling SUWI geformuleerd. Deze doelstelling is ingevuld met:

1. het Suwi Gegevensmodel;
2. het Suwi Berichtenregister.

Daarnaast zijn er XML-extensies op het Suwi Gegevensmodel voor de definitie van SuwiML.

De technische beschrijving van SuwiML is in een aantal afzonderlijke documenten vastgelegd. Deze behoren niet tot het SGR zelf, maar vormen wel samen met het SGR de standaard SGR/SuwiML.

Het Suwi Gegevensmodel geeft een eenduidige en ondubbelzinnige definitie van gegevens en hun betekenis ten behoeve van de uitwisseling en verwerking van informatie - zoals die gerepresenteerd wordt door deze gegevens - door de verschillende partijen.

Het Suwi Berichtenregister bevat een beschrijving van de berichten die in het Suwi-domein worden uitgewisseld. Onder een bericht wordt hier verstaan een gestructureerde set informatie (gegevens) die is samengesteld met het oog op uitwisseling door middel van de Suwinet-functionaliteiten Inkijk en Meldingen.

Binnen het SUWI gegevensmodel wordt een aantal clusters onderscheiden:

- stamgegevens - de gegevens die de cliënt identificeren en objectief beschrijven;
- arbeidsmarktkwalificaties - de gegevens van een cliënt betreffende de positie op de arbeidsmarkt;
- arbeidsgegevens - huidige en historische gegevens betreffende arbeid;
- uitkeringsgegevens - gegevens die de aanvraag van de uitkering, de uitkeringsverhouding en de grondslag van de uitkering betreffen;
- arbeidstoeleidingsgegevens - gegevens m.b.t. arbeidstoeleiding, inclusief de fasering en het trajectplan;
- de basis adresmodellering, die ten grondslag ligt aan alle adressen in het model;
- algemene procesgegevens
- het gegevensdeelmodel Inlichtingenbureau

SuwiML kent een ander toepassingsdomein (sociale zekerheid, uitwisseling van uitkeringsgerelateerde gegevens) dan de Nederlandse taxonomie en vertoont op gegevens- en berichtenniveau niet of nauwelijks overlap met de Nederlandse taxonomie. Onderzocht kan worden hoe standaardisatie van de onderliggende modelleringsmethoden kan worden bereikt (zie bijlage).

Het beheer van de taxonomie

Succesvol gebruik en uitrol van de taxonomie in de praktijk staat of valt met een goed ingericht beheer van de taxonomie. Dit betekent dat zaken als bijvoorbeeld eigenaarschap, functioneel (inhoudelijk) beheer, het beschikbaar stellen van de taxonomie en de ondersteuning van softwareleveranciers geregeld en operationeel moet zijn.

Momenteel wordt door de GBO.Overheid, het CBS en het NTP dit beheer vormgegeven en ingericht. GBO.Overheid zal als beheerende partij de procesregie en het technisch beheer gaan verzorgen, het CBS zal als functioneel beheerder optreden.

De taxonomie is een vertaling van de geldende wet- en regelgeving binnen het toepassingsdomein, zoals met betrekking tot de jaarverslaglegging, belastingen en statistiekverplichtingen. Wijzigingen in deze wet- en regelgeving zullen in de taxonomie moeten worden doorgevoerd. Dit betekent dat op gezette tijden nieuwe versies van de taxonomie beschikbaar moeten komen. Daarnaast bevat de taxonomie ook "private" elementen, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de interne rapportages binnen/tussen bedrijven. Dit vraagt om de publiek-private betrokkenheid in het beheer van de taxonomie. Vanuit NTP zijn in dat kader bijvoorbeeld al verkennende gesprekken gevoerd met de Stichting voor de jaarverslaglegging. De publiek-private betrokkenheid zou bijvoorbeeld vorm gegeven kunnen worden in een gezamenlijke (inhoudelijke) adviesraad. Het ligt in dat kader echter wel voor de hand dat de overheid verantwoordelijk blijft voor de definitieve vaststelling van (versies van) de taxonomie. Hier zou een rol voor het College Standaardisatie kunnen liggen. Het Forum Standaardisatie kan ten aanzien van gebruiken/of doorontwikkeling binnen andere toepassingsgebieden/sectoren een initiërende of verkennende rol spelen ten aanzien van nieuwe (sector overstijgende).

Bijlage

Meta-berichtenstandaard

In een "complete en werkende" berichtenstandaard moeten allerlei aspecten worden geregeld. Veel berichtenstandaarden bestaan dus uit meerdere documenten (of hoofdstukken). Het is niet perse nodig (en zelfs niet te verkiezen) dat elke berichtenstandaard voor elk aspect een eigen oplossing bedenkt. Liever maakt een berichtenstandaard voor generieke aspecten optimaal gebruik van specificaties van elders.

Aspecten die in veel berichtenstandaarden aan de orde zijn, zijn onder andere:

- Semantische definities, zoals gegevensdefinities, informatiemodellen, et cetera.
- Syntactische definities, zoals berichtenschema's die een afbeelding vormen van de semantische definities op een schemataal, typisch XML.
- Technische protocollen, waarin het transport en de logistiek van berichtenverkeer wordt.
- Een onderliggende methodiek, die aangeeft op welke wijze en met welke concepten de semantische definities worden vastgelegd en worden vertaald naar syntactische schema's.

Deze lijst van aspecten is overigens zeker niet compleet, maar volstaat voor deze tekst over SuwiML en XBRL. Met name is deze lijst van toepassing op berichtenstandaarden die een gegevens-georiënteerde benadering kiezen. In proces- en diensten-georiënteerde benaderingen zijn nog andere aspecten aan de orde.

Meer en meer berichtenstandaarden maken voor de technische protocollen, in elk geval deels, hergebruik van internationale technische open standaarden, zoals de WebServices-familie of ebMS. XBRL zegt hier bijvoorbeeld zelf niets over. SuwiML heeft wel deels eigen specificaties op dit aspect.

Belangrijker hier is echter dat verschillende berichtenstandaardisatie-initiatieven vooral zeer uiteenlopende keuzes maken op het gebied van de semantische definities en de onderliggende methodiek. Dat wil zeggen: verschillende berichtenstandaarden die in verschillende werkvelden zijn ontstaan maken vrijwel zeker gebruik van verschillende methodieken en hechten bovendien zelden wederzijds passende betekenis aan hun gegevenselementen.

Deze diversiteit is overigens niet perse een kritische succesfactor. Er kan mee gewerkt worden zolang de verschillende standaarden zich elk in hun goed afgebakende en niet overlappende werkvelden manifesteren (en ook geen ambities hebben andere werkvelden te betreden). Gegeven de steeds grotere verwevenheid van organisaties in meerdere ketens en de eigen dynamiek van al deze ketens is het echter de vraag of en hoelang deze voorwaarde geldig kan blijven. Daarbij komt nog dat deze verscheidenheid nogal wat ontwikkel- en beheerinefficiëntie met zich meebrengt. Het is daarom principieel aanbevelenswaardig te streven naar harmonisatie in de methodiek en, als dat is gebeurd, in de semantische definities. Het Forum zou hier een initiërende rol in kunnen spelen.

XBRL maakt gebruik van een binnen eigen kaders internationaal gestandaardiseerde methodiek, waarin een zekere notie van taxonomieën een kernrol speelt. SuwiML gebruikt een eigen methodiek, die niet internationaal gestandaardiseerd is. De vraag of SuwiML vervangen zou moeten worden door XBRL is primair zinvol als deze zich richt op het adopteren, door SuwiML, van de XBRL-methodiek en daarna wellicht op het harmoniseren van de semantische definities.

Het is echter de vraag of het onveranderd adopteren van de XBRL-methodiek een sowieso verstandige keuze is. Hoewel de XBRL-methodiek internationaal gestandaardiseerd is, is zij ontwikkeld vanuit de specifieke proces- en gegevensinhoudelijke behoefte van "Business Reporting". Er is gerede kans dat er in andere velden belangrijk andere behoeften leven. Bovendien bestaan er, buiten XBRL, nog andere internationale open methodieken, ook meer generieke.

In plaats van het te snel breder toepasbaar verklaren van welke methode dan ook, is het verstandiger te bouwen op een vergelijkende studie naar bestaande methodieken en op basis daarvan een goede keuze te maken. Overigens wordt (een aanzet tot) een dergelijke studie op dit moment uitgevoerd binnen het programma "Bouwstenen Berichtenuitwisseling tussen Overheden".